

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., a JUDr. Zory Šmolkové, ve věci

žalobkyně: **Základní a mateřská škola Erazim 1**, IČ 08971129
sídlem Hlavní 1040/120, 747 06 Opava
zastoupen advokátem JUDr. Ondřejem Moravcem
sídlem Václavské náměstí 832/19, 770 00 Praha

proti
žalované: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, IČ 00022985
sídlem Karmelitská 529/5, 118 12 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 4. 2025, č. j. MSMT- 3614/2025- 3, ve věci
změny zápisu v rejstříku škol a školských zařízení,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 30. 4. 2025, č. j. MSMT-3614/2025-3, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 21 404 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Ondřejem Moravce, advokáta se sídlem Karmelitská 529/5, 118 12 Praha.

Odůvodnění:

Žalobní námitky:

1. Předmětem sporu je zamítnutí žádosti žalobkyně o navýšení nejvyššího povoleného počtu žáků školní družiny z 50 na 70 žáků s účinností od 1. 9. 2025. Krajský úřad Moravskoslezského kraje jako prvostupňový správní orgán žádost žalobkyně zamítl, neboť je v rozporu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2024 – 2028 (dále jen „dlouhodobý záměr“). Žalované se s tímto ztotožnilo, protože dlouhodobé záměry jsou pro všechny školy a školská zařízení závazné, žalobkyně v procesu jejich přijímání žádné připomínky nevznesla a kapacita družiny je dostatečná i v případě přijetí avizovaného počtu studentů.
2. Žalobkyně v žalobě namítla nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nedostatek odůvodnění. Žalované totiž nechalo bez povšimnutí stěžejní část odvolací argumentace, že dlouhodobý záměr kraje nemůže být aplikován způsobem, který ve svých důsledcích brání tomu, aby školní družina plnila svou funkci, tedy aby odpovídala potřebám žáků základní školy. Nevypořádána zůstala i námitka diskriminační povahy dlouhodobého záměru, neboť žalované vyvrací nevznesené argumenty, uplatněné argumenty však nevypořádalo.
3. Žalobkyně dále namítla, že žalované užilo v napadeném rozhodnutí nesprávná kritéria pro vyhovění žádosti. Družina je sice samostatné školské zařízení poskytující zájmové vzdělávání, slouží však vždy škole, pro jejíž žáky je určena. Vyhodnocení potřebné kapacity družiny přísluší vždy řediteli školy, nikoliv žalovanému. Kapacita školy žalobkyně je 250 žáků. Ředitel školy dospěl k tomu, že stávající kapacita družiny 50 žáků je nedostatečná. Navýšení je v souladu s požadavkem dlouhodobého záměru, aby kapacita družiny nepřekračovala kapacitu školy. Žalobkyně žádala jen mírné navýšení kapacity družiny z 20% kapacity školy na 28 %. Svou prognózu nárustu žáků konkrétně odůvodnila. Žalované není oprávněno tuto strategickou úvahu ředitele školy nahradit vlastní administrativní úvahou, která se neopírá o žádný reálný základ. Odhad žalovaného přehlíží nové žáky, které nastoupí v roce 2025/2026. Přehlíží i to, že navýšení kapacity družiny je možné jen jednou ročně. Žalobkyně poukázala na závěry Nejvyššího správního soudu vyjádřené v rozsudku z 7. 12. 2022, č. j. 10 As 320/2020-58, podle kterého správní orgány i soudy musí vykládat dlouhodobé záměry tak, aby tyto záměry nezasahovaly do jádra práva na vzdělání. Podle žalobkyně dlouhodobý záměr do jádra práva na vzdělání zasahuje, protože neumožňuje pro žáky školy zajistit možnost zájmového vzdělávání. Regulací kapacity družiny je de facto regulována kapacita školy.
4. Žalobkyně dále namítla, že aplikované ustanovení dlouhodobého záměru je diskriminační, neboť ačkoliv působí zdánlivě neutrálně, směřuje pouze proti žalobkyni a nikomu jinému, protože žalobkyně jako jediná škola v kraji naplňuje podmínku, že vzdělává více žáků s individuálním vzděláváním než žáků s denní docházkou a zároveň usiluje o navýšení kapacity družiny. Požadavek dlouhodobého záměru, podle něhož nebude povolována kapacita vyšší, než je aktuální počet žáků s denní docházkou do základní školy, je nespelnitelný, protože požadavek na navýšení kapacity družiny lze podat jen jednou ročně, a proto je třeba zohlednit nikoliv aktuální počet žáků s denní docházkou, ale předpokládaný počet žáků v nadcházejícím školním roce, aby kapacita družiny byla dostatečná. Navíc není důvod, proč by jiným hlediskům měla podléhat žádost školy, která vedle žáků s denní docházkou vzdělává i žáky v individuálním vzdělávání. Žalobkyně usiluje o navýšení kapacity družiny dlouhodobě a dlouhodobě je ji bráněno.

Stanovisko žalovaného a replika žalobkyně:

Shodu s prvopisem potvrzuje

5. Žalované s žalobou nesouhlasilo. Napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné, protože reagovalo na všechny odvolací námitky. Za diskriminaci nelze považovat situaci, když obecné pravidlo dopadá pouze na žalobkyni; dlouhodobý záměr reguluje všechny právnické osoby, které vykonávají či zamýšlejí vykonávat školní družiny, bez ohledu na právní povahu zřizovatele. Správní orgány se podrobně zabývaly tím, zda je nejvyšší povolený počet žáků v družině dostatečný s ohledem na naplněnost školy. Není pravdou, že nelze zasahovat do kompetence ředitele školy, kolik žáků do družiny přijme. Pokud by tomu tak bylo, nestanovil by zákonodárce, že se nejvyšší povolený počet dětí a žáků ve školském zařízení zapisuje do rejstříku škol a školských zařízení. Správní orgány nevyšly z nejvyššího povoleného počtu žáků školy (250), protože žalobkyně vykonává činnost základní školy na dvou od sebe vzdálených místech v Opavě a v Třinci, školní družina je pouze v Opavě a vzhledem ke vzdálenosti obou míst je prakticky vyloučené, aby byla využívána žáky školy v Třinci. To žalované v napadeném rozhodnutí vysvětlilo. Nutnost plánovat počet žáků družiny „s rezervou“ s ohledem na možnost navýšit její kapacitu jen jednou ročně správní orgány zohlednily, neboť vzaly v potaz možné počty v budoucnu přijímaných žáků. Nedošlo přímo ani nepřímo k omezení kapacity školy a dlouhodobý záměr nebyl vyložen a použit způsobem, který by nebyl ústavně konformní a zasáhl do práva na vzdělání.
6. V replice žalobkyně zopakovala, proč považuje napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné. Svůj názor o nepřípustnosti odmítnutí žádosti čistě na základě administrativní úvahy správního orgánu nahrazující strategický záměr školy podpořila odkazem na rozsudky Krajského soudu v Brně z 6. 5. 2025, č. j. 31 A 18/2024 – 341 a 31 A 38/20245-106, podle kterých dlouhodobý záměr musí umožňovat zohlednění přepokládaného navýšení počtu žáků.

Posouzení krajským soudem, zjištění ze správního spisu:

7. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalobci, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
8. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobkyně požádala o zvýšení nejvyššího povoleného počtu žáků školní družiny z 50 na 70 žáků od 1. 9. 2025 z důvodu navýšení počtu žáků základní školy. Ke dni podání žádosti má 38 žáků bez započtení žáků vzdělávaných individuálně. V průběhu školního roku se předpokládá přijetí 15 žáků na denní docházku a k 1. 9. 2025 má podle strategického záměru školy být v základní škole 60 žáků. Proto je navrhováno navýšení kapacity školní družiny na 70 žáků, kdyby počet žáků byl vyšší.
9. Prvostupňový správní orgán žádost zamítl dne 16. 12. 2024, a to ze tří důvodů. Žalobkyně neprokázala potřebnost navýšení kapacity školní družiny, současná kapacita školní družiny odpovídá potřebám počtu žáků základní školy a žádost není v souladu s dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2024-2024, podle jehož bodu 8.1. c): *nebude podporováno zvyšování kapacit školních družin a školních klubů u základních škol, ve kterých se vzdělává více žáků v individuálním vzdělávání než žáku*

s denní docházkou do základní školy. Kapacita školní družiny tedy nebude povolována vyšší, než je aktuální počet žáků s denní docházkou do základní školy.

10. Proti rozhodnutí podala žalobkyně odvolání. Namítla, že napadené rozhodnutí je nezákonné a nesprávné, neboť vychází z nesprávných podkladů a je založeno na nesprávném právním posouzení. Ustanovení dlouhodobého záměru je neaplikovatelné, neboť je diskriminační a nemá oporu v zákoně. Poukázala na úkoly školní družiny podle § 8 odst. 1 ve spojení s § 9 odst. 1 vyhlášky č. 74/2005. Z nich vyplývá povinnost ředitele školy zajistit žákům prvního stupně možnost využívat služeb školní družiny. Dlouhodobé záměry nejsou právními předpisy, nemohou bránit splnění povinnosti zajistit žákům školy možnost využívat služeb školní družiny. Povinností ředitele školy je předvídat budoucí očekávaný zájem o vzdělávání ve škole a nikoliv pouze reagovat na již nastalou situaci. Je nesmyslný požadavek na prokázání skutečnosti navýšení počtu žáků, nelze prokázat skutečnost, která má teprve nastat v budoucnu. Správní orgány mají pouze ověřit, zda zapsaná kapacita žáků takovému navýšení nebrání, pokud nikoliv, pak je zcela v diskreci ředitele školy rozhodnout o počtu přijatých žáků. Ústavně zaručenému právu na vzdělání odpovídá jak právo se vzdělávat tak právo vzdělávat. Žalobkyně vykonává činnost školy, je zapsána ve školském rejstříku, je oprávněna přijímat ke vzdělávání žáky až do naplnění kapacity zapsané v školském rejstříku. Musí mít možnost zajistit kapacitu školní družiny odpovídající tomu, jaký počet žáků má škola vzdělávat. Pokud právní předpisy vyžadují, aby o navýšení kapacity školní družiny žádal ředitel školy s předstihem, tj. dříve než žáci mohou být přijati, pak logicky nelze vycházet z aktuálního počtu žáků, nýbrž je třeba vycházet ze stavu, který škola plánuje. Ustanovení dlouhodobého záměru bránící navyšování kapacity školní družiny při základní škole mající více žáků s individuálním vzděláváním než žáků s denní docházkou je diskriminační a svévolné. Je namířeno výhradně vůči žalobkyni, protože je jedinou školou v Moravskoslezském kraji, která tyto podmínky splňuje.
11. O odvolání rozhodlo žalované napadeným rozhodnutím. V něm poukázalo na ustanovení § 148 odst. 3 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb. (dále jen školský zákon), podle kterého nesoulad žádosti s dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky nebo příslušného kraje brání vyhovění žádosti. Ústavnost tohoto ustanovení shledal Ústavní soud v nálezu ze dne 9. 7. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 34/17. Správní soudy dovodily, že dlouhodobé záměry jsou v některých případech závazným kritériem pro rozhodování orgánů veřejné správy v konkrétní oblasti, což je právě ustanovení § 148 odst. 3 písm. a) školského zákona (Městský soud v Praze, rozsudek ze dne 29. 4. 2016, č. j. 10 A 15/2016-42). Závazné jsou podle žalované bez rozdílu. Žalobkyně nadto neuplatnila připomínky v procesu jeho přijímání, ač tak učinit mohla. Dále žalované zopakovalo argumentaci týkající se aktuálního počtu žáků žalobkyně, úvahy o navýšení, kdy vysvětlilo, že podle těchto výpočtů by se ve škole mělo vzdělávat do 50 žáků, v prvním stupni 28 žáků (se započtením avizovaných 15 žáků). Ztotožnilo se se závěrem prvostupňového orgánu, že kapacita školní družiny je dostačující a bude dostačující i v případě přijetí avizovaného počtu žáků.
12. Krajský soud přisvědčil žalobkyni v námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Žalované se totiž nevyjádřilo k námitce žalobkyně ohledně neaplikovatelnosti ustanovení dlouhodobého záměru o limitu navýšení kapacity školní družiny spočívající v aktuálním počtu žáků školy. Žalobkyně v odvolání nepolemizovala s tím, že nesoulad s dlouhodobým

záměrem je důvodem zamítnutí žádosti. Rovněž netvrdila neústavnost ustanovení § 148 odst. 3 písm. c) školského zákona, které toto pravidlo obsahuje. Namítala však, že ustanovení dlouhodobého záměru v jeho konkrétní podobě nemá oporu v zákoně a je logicky nesmyslné a uváděla k tomu argumenty (je-li ředitel školy povinen zajistit žákům prvního stupně možnost využívat služeb školní družiny, současně je povinen žádat o navýšení kapacity družiny jen jednou ročně, musí tak učinit s předstihem a nemůže tak činit podle aktuálního počtu žáků, ale podle předvídaného počtu žáků a jediným limitem by tedy měla být nejvyšší kapacita školy, když je jeho právem do této zapsané kapacity žáky přijmout). Namítala tedy neaplikovatelnost konkrétního ustanovení dlouhodobého záměru. Žalované se však vyjádřilo pouze obecně k charakteru dlouhodobého záměru, jeho závaznosti a nutnosti hodnotit soulad žádosti školy vzhledem k dlouhodobému záměru jako celku. Na námitku, že v tomto případě je konkrétní ustanovení v rozporu se zákonem a rovněž i podzákonným předpisem, a proto jej nelze aplikovat, žalované neuvedlo nic.

13. Krajský soud se ztotožnil i s námitkou žalobkyně o nevypořádání námitky diskriminačního charakteru posuzovaného ustanovení dlouhodobého záměru, neboť i zde žalované odpovědělo obecně, že diskriminační není, protože je závazné pro všechny školy a zařízení. To žalobkyně nezpochybňovala. Diskriminaci dovozovala z toho, že dopadá pouze na ni ze všech škol v Moravskoslezském kraji, protože je jedinou školou, která splňuje podmínky pro jeho aplikaci. Na tuto námitku žalované neuvedlo rovněž nic.
14. Žalobkyně dále namítala, že správní orgány nejsou oprávněny hodnotit strategickou úvahu ředitele školy ohledně nedostatečnosti kapacity školní družiny, a dále poukázala na to, že žádá o nepatrné navýšení 8 % a dále na poměr navýšení nejvyššímu počtu žáků družiny k nejvyššímu povolenému počtu žáků školy, který je 250. Navýšení nad povolený nejvyšší počet žáků školy nepožaduje.
15. Školský zákon upravuje skutečnosti, které vedou k zamítnutí žádosti o navýšení nejvyššího počtu žáků školní družiny, v § 148 odstavcích 2-4. Jsou jimi (v odstavci 3 pod písmeny a – c) nesoulad s dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky nebo příslušného kraje, absence předpokladů pro řádnou činnost školy nebo školského zařízení po stránce personální, materiální a finanční, přítomnost nepravdivých údajů v žádosti nebo činnost školy nebo školského zařízení v rozporu s právními předpisy, (v odstavci druhém) neodstranění nedostatků zákonných náležitostí žádosti a (v odstavci čtvrtém) trestná činnost zřizovatele. Neprokázání potřeby navýšení nejvyššího povoleného počtu žáků zde uvedeno není. Konečně i žalované neprokázání potřeby navýšení spojovalo vždy s naplněním podmínky dlouhodobého záměru, nikoliv podmínky, která by vyplývala ze školského zákona. Otázka aplikace ustanovení dlouhodobého záměru, která navýšení kapacity školní družiny upravuje, je tak pro další posouzení napadeného rozhodnutí zásadní. Za této situace krajský soud posoudit tento okruh námitek nemůže.
16. Krajský soud tedy napadené rozhodnutí zrušil pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů postupem podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. bez jednání.
17. V dalším řízení žalované odstraní nepřezkoumatelnost vypořádáním konkrétních důvodů, proč žalobkyně považuje ustanovení 8.1. c) dlouhodobého záměru za neaplikovatelné na posuzovanou žádost, a vypořádáním důvodů, pro které je žalobkyně považuje za

diskriminační. V návaznosti na výsledky tohoto posouzení žalované znovu uváží, zda ob stojí vypořádání ostatních odvolacích námitek.

18. Vzhledem k tomu, že v řízení byla plně procesně úspěšná žalobkyně, vzniklo jí v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, k jejímuž zaplacení soud žalované zavázal. Náklady řízení žalobkyně představují zaplacený soudní poplatek za podání žaloby ve výši 3 000,- Kč, dále odměna ze zastoupení advokátem podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 4 620,- Kč, podle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., a to za tři úkony právní služby, příprava převzetí zastoupení, sepsání žaloby a replika k vyjádření žalovaného, podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky a třikrát režijní paušál ve výši 450,- Kč za každý z těchto úkonů právní služby podle § 13 odst. 4 vyhlášky, a dále DPH z těchto částek s výjimkou zaplaceného soudního poplatku. Všechny tyto náklady řízení podle obsahu spisu žalobkyni prokazatelně vznikly a jedná se o náklady nezbytně nutné k uplatnění jejího práva. Soud proto žalované k jejich zaplacení zavázal, a to k rukám zástupce žalobkyně podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s. Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ustanovením § 160 odst. 1 občanského soudního řádu, neboť tato lhůta je přiměřená možností žalovaného.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 14. května 2026

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu